

ZOÉ SHEPARDOVÁ

Ne-stí-ham
alebo
ťažký život
štátnej úradníčky

by chceli:
F. KRAVYČO

Hed' na rodul'
a europiske maditel
HED. BUMS!
HZAENE!

SLOBODA,
ROZNOST,
BRATSTVO

Inspector Clouseau

PEGART

Paloma

MICHELLE

INTRIGANCI

Prada 5.12
o 15.00
v mojej kancelárii

Je potrebné!
podmienene
globalizaciu
inputy!

(88) europeq = (90)

Tajenie zabiť
Sprostota takis

(59)

ZOÉ SHEPARDOVÁ

Ne-stí-ham

alebo

ťažký život

štátnej úradnícky

ZOÉ SHEPARDOVÁ

*Ne - stí - ham
alebo
ťažký život
štátnej úradníčky*

Z francúzštiny preložila
TERÉZIA GAŠPARÍKOVÁ

PEGART

Bratislava 2013

© Editions Albin Michel – Paris 2010

Z francuzskeho originálu Zoé Shepard:
Absolument dé-bor-dée! ou le paradoxe du fonctionnaire

Preložili © Terézia Gašparíková, Peter Gašparík

Vydal © PEGART s.r.o., 2013

Dizajn © Eva Kovačevićová-Fudala

ISBN 978-80-971436-0-2

Verejná (štátna) správa vo Francúzsku sa delí na tri odlišné úseky: oblasť štátnej služby, oblasť územnej samosprávy a oblasť zdravotníctva. Spolu to predstavuje viac ako päť miliónov zamestnancov.

Oblasť územnej samosprávy zahŕňa všetky stupne a druhy územno-správnych celkov a ich zariadenia. V terajšej podobe existuje od roku 1984 a patrí pod ňu viac ako poldruha milióna zamestnancov.

Aj ja.

Predhovor

Urobiť konkurz na vysoké úradnícke miesto vo verejnej správe si vyžaduje približne takú istú prípravu, ako keď sa chystáte dobyť Las Vegas a získať *jackpot*.

Všetko je otázka blafovania.

Keď si viete v pokeri dobre zrútať karty, máte väčšiu možnosť ovládnuť protivníka. Keď viete na konkurze hodiť tie správne udičky, získate dobrú pozíciu, aby vás prijali. V obidvoch prípadoch sa všetko zvrtnie na tom, ako ovládáte umenie možného.

Pisomná časť je obrovská nuda. Celá spočíva v tom, že vopcháte do štylisticky pekného balíčka momentálne módne myšlienky, populárne kritické výhrady a teórie včerajších aj dnešných uznávaných intelektuálov.

Úspešný postup si vyžaduje hlavne čo najširší konsenzus.

A potom kooptáciu *live*, keď uchádzača pozvú do druhého kola na ústny pohovor, na kráľovskú skúšku, čiže veľkú ústnu skúšku, ktorá rozhodne o tom, či je spôsobilý stať sa členom totálne privilegovaného klubu vysokých štátnych úradníkov.

Veľká U je niečo ako prvé rande. Cieľom je ukázať sa v tom najlepšom svetle a dokázať, že nám záleží na spoločných hodnotách a záujmoch. Je to trištvrtrehodinové rande naslepo, *blind date*, s deviatimi osobami, keď ste tak napätá, že vyvolávate dojem päťročného dievčatka zašitého do handier svojej matky. Ak chcete urobiť dojem napriek tomuto hendikepu, nemáte na výber – musíte klamať!

Niekoľko týždňov medzi písomnou skúškou a veľkou Ú ubehne rýchlo – Einstein mal pravdu, čas je koniec koncov veľmi relatívny – keď dorazím pred budovu, kde sa veľká Ú koná, mám pocit, že som si neosvojila ani štvrtinu požadovaných vedomostí. Vojdem do haly a ocitnem sa v štvrtej dimenzii.

Paralelný vesmír obývaný samými antija.

Namiesto hromady vystresovaných uchádzačov, freneticky hľadiacich do svojich poznámok o verejných financiách alebo do stručného prehľadu všeobecných znalostí, ktorý si chcem otvoriť aj ja, vidím

skupinku študentov, posedávajúcu v kreslách, popíjajúcu kávu a ne-nútene listujúcu v novinách.

Zasadenie Budhov v oblekoch.

Reklama na Lexomil.

Keby jeden z nich začal levitovať, určite by ma to neprekvapilo.

Skôr ako sa ich stihnem opýtať, ako to, že sú takí zenoví, zavolá ma uvádzač, aby som si vytiahla tému.

Prvých tridsať sekúnd je hrozných. Nič nechápem. Neviem už ani čítať. A predsa si musím vybrať tému alebo text.

Zavrhnem článok *Kvantitatívny vývoj poštových úradov vo Francúzsku*, och, aké vzrušujúce, a vyberiem si tému *Podarí sa vedcom priviesť svet k záhube?*

Nastane niečo ako zázrak. Ukáže sa, že hodiny strávené hltaním kultúrnej potravy neboli celkom zbytočné. Napadajú mi myšlienky a príklady. O dvadsať minút neskôr už s vyprázdnenou hlavou a s papiermi plnými poznámok vstupujem do arény.

Predo mnou deväť mudrcov, všetci oblek-kravata, a diskutujú.

Za maličkým školským stolom stojí stolička, na ktorú mi je milostivo dovolené sadnúť si. Armáda deviatich predo mnou dychtivo čaká na každé moje pochybenie.

Fakt, že som rozrušená, ich zjavne uspokojí.

Moja dôvera v ľudstvo trochu vzrastie, neistým krokom pristúpim k nim a hlasom veľmi podobným tomu, ktorým som sa v prvej triede pýtala učiteľky, či by nemohla zopakovať posledné slovo diktátu, spustím: – Dobrý deň, pán predseda, dobrý deň dámy a páni, vážená komisia.

Uprie sa na mňa deväť párov inkvizitorských očí a majiteľ tých najmenej milých, predseda prijímacej komisie, si vezme slovo:

– Slečna, počúvame vás.

Začnem so svojím výkladom. Prvých desať minút prejde relatívne bez problémov: rozdeliť si príspevok na dve časti, či podčasti je úloha, ktorú zvládnu viac-menej všetci uchádzači. Starosti sa začínajú, až keď je po výklade.

– Tak vy ste si vybrali tému, – poznamená predseda komisie, zjavne obdarený výnimočnou deduktívnou schopnosťou.

Mám oceniť jeho pozoruhodnú schopnosť uvažovania? V diplomatickom záchvate sa uspokojím tým, že mu prikývnem.

– Prečo? – pýta sa ďalej Einstein.

Článok o znižovaní počtu poštových úradov na francúzskom vidieku? To myslíte vážne? Nezmocnil sa vás náhodou moderátor Jean-Pierre Pernaut keď ste vyberali tieto témy?!

Cieľom je však dostať z prekliatej ústnej skúšky maximum bodov,

premyslene sa teda rozhodnem zatajiť prechodný záchvat nevzdela-
nosti a rýchlo vyrukujem s prvým klamstvom, ktoré sa postupne vy-
vinie do dlhej série:

– Téma ma zaujala viac a článok vyvoláva niektoré otázky o reforme
pošty, ktorú dobre neovládam.

Reakcia na seba nenechá dlho čakať. Záblesky širokých úsmevov
prebehnú po tvárach členov komisie.

Je to reakcia na jednej strane zarmucujúca – títo ľudia majú roz-
hodne úbohý zmysel pre humor, ale aj upokojujúca – treba zaradiť
kooptáciu, nejasné táraniny a prázdny intelektualizmus: možno to
nakoniec zvládnem.

– Pracujete v organizácii, ktorá udeľuje subvencie na vedu. Čo uro-
bíte, aby ste si overili, či sú vami poskytnuté finančné prostriedky
adekvátne použité?

Rozhodnem urobiť zásah a zozbieram také magické slová, že si čle-
novia komisie naozaj pochutnajú:

– Myslím si, že treba ustanoviť *pracovnú skupinu* integrujúcu *ko-
misiu expertov*, ktorá sa bude v pravidelných časoch stretávať a vy-
pracovávať *detailné hodnotenia*. Najprv si bude treba zadefinovať sú-
stavu *indikátorov* na meranie *cieľov*, vytýčených vedeckou inštitúciou
a schválených pracovnou skupinou. Bude potrebné zostaviť jedno-
duché a efektívne *tabuľky* na *monitorovanie výstupov* vedecko-vý-
skumnej činnosti. Som za *kultúru výsledkov*, a nie *prostriedkov*.

Ohromenie poslucháčov. Aj strapatá koza naľavo sa zdá byť pora-
zená. Čo sa týka predsedu komisie, len veľmi ťažko potlačí radostný
ston. Bezpochyby začiatok orgazmu. Pacient po jeho pravici prikyvuje
ako posadnutý. Skôr než si stihnem položiť otázku o vlastnej integrite
na tomto pohovore, člen komisie, ktorý vystupuje ako *dobrý policajt*
– pseudosympaťák bez kravaty – mi položí Otázku s veľkým O.

– Prečo chcete získať pozíciu štátnej teritoriálnej úradníčky?

Výhodou otrepanej Otázky s veľkým O je, že na konkurzoch ju bez-
podmienečne kladú všetky komisie, čo má za následok, že im predlo-
žím úplne prijateľné klamstvo:

– Podľa mňa sme uprostred veľkého dobrodružstva v územných
samosprávach. Reformy z roku 2004 nám to dokazujú! Chcem sa stať
súčasťou tohto úžasného prostredia, akým sú územno-správne celky!

S hlasom takmer zlomeným od emócií dodám:

– Je to nesmierne vzrušujúca výzva pre nasledujúce dni! *Chal-
lenge!* Ako by som ju mohla nepriať?

Keď na to dnes myslím, pýtam sa sama seba, ako to, že som sa
ovládla a zachovala vážnu tvár.

Dobrý policajt sa nadšene vyjadrí:

– Hovoríte veľmi presvedčivo!

– A ktorý cieľ vám najviac leží na srdci? – spýta sa ma ďalší člen komisie s takou veľkou charizmou, že som si ho doteraz vôbec nevšimla. V skutočnosti si prvé prispôsobenia pravdy vyžadujú najviac úsilia! Potom vás už strhne niečo ako mýtomaniacka špirála a jedno klamstvo nasleduje za druhým tak prirodzene, až to retrospektívne vyzerá dosť znepokojivo.

– Keďže ma mimoriadne zaujíma všetko, čo sa týka verejných financií, veľmi rada by som pracovala na implementácii administratívneho zákona v oblasti územnej samosprávy.

– Aký druh kariéry obdivujete?

Pochybujem, že by mi pravdivá odpoveď – dvojica Jaoui/Bacri – pomohla získať body, tak im spomeniem hviezdú číslo jeden medzi vysokými teritoriálnymi úradníkmi:

– Kariéra Jean-Luc Boeufa je neuveriteľne pôsobivá: generálnym riaditeľom samosprávy v jeho veku! A ten obdivuhodný písomný prejav! Čítam, vlastne hlcem všetky jeho články o vývoji financovania miestnych samospráv, ktoré vychádzajú v *La Gazette des communes*. Podľa mňa je veľkým vzorom pre nás všetkých!

Predsedovi komisie zvlhnú oči od dojatia.

– A čo teda hovoríte na tú reformu pošty? – opýta sa ma strapatá koza, predtým ako sa oprie o operadlo stoličky a čaká na moju odpoveď s prihlúplo spokojným výrazom inštruktora autoškoly, ktorý vedie príliš sebaistého študenta k osudovej katastrofe.

Pred pár dňami som si narýchlo prečítala akýsi leták. Len titulky, ale to by malo stačiť na zavretie jej zobáku.

– Ide vám o chronológiu reforiem od vydania prvej francúzskej poštovej známky, čiernej Ceres v hodnote dvadsať centimov v roku 1849, alebo stačí začať v roku 1900?

Usadenie protivníka – zdá sa byť len dve sekundy od vyvrátenia koláča, ktorý si musela hodiť do krku pred mojim vstupom do arény, ako dokazujú nakopené omrvinky na jej stole.

– Vyzerá to, že tému dobre ovládáte, hoci ste tvrdili opak! – stiahne sa rozhorčene.

Zasadím jej úder z milosti:

– Nie tak dobre, ako by som si želala. Nepamätám sa už presne, akú papierovú zmes používali v devätnástom storočí!

– Aký je váš najväčší nedostatok?

Ak nejaká otázka naozaj nabáda kandidáta, aby bezostyšne klamal, tak určite tá o jeho najväčších nedostatkoch. Našťastie ešte sále viem odlíšiť miestnosť, kde sa koná pohovor, od psychiatrovej ordinácie!

– Som prílišná perfekcionista a očakávam, že ľudia, s ktorými pracujem, budú rovnako pedantní. Chápem, že v kolektíve to môže vyvolávať určité napätie, ale pracujem na tom, aby som tento problém vyriešila.

– Ako?

– Zúčastňujem sa na pracovných skupinách a zblízka sledujem metódy tých, ktorí sú v tíme považovaní za dobrých manažérov. Spôsob ako nastaviť procesy, aby projekt napreduoval, to všetko ma nsmierne zaujíma.

Predseda sa obracia k spolubratom a spokojne kyve hlavou.

– Veľmi dobre, slečna, to bola posledná otázka.

– Dovidenia, dámy a páni.

Takto teda uchádzačka, ktorá sa mi isteže fyzicky nejasne podobala, ale intelektuálne bola mojím protipólom, získala potrebný počet bodov, na základe čoho sa zaradila medzi vysokých úradníkov územnej samosprávy.

A kam ma to priviedlo?

Predseda sem!

Október
Welcome to my life

*Like the philosopher Jagger once said,
„You can't always get what you want.“*

GREGORY HOUSE
House MD

Pondelok 16. októbra 2006

8 hodín 59 minút

Niektoré osoby sú schopné vstať pri prvom zazvonení budíka, letieť pod sprchu, pokým sa im zohrieva voda na zelený biočaj a obliecť si dokonale vyžehlený odev ešte pred raňajkami, ktoré majú ideálne zloženie, presne podľa odporúčania televíznych reklám a odborníkov na výživu. Tieto osoby dokonca umyjú a starostlivo poukladajú riad, potom schytia plášť s príručnou taštičkou a radostným svižným krokom odchádzajú do práce.

A potom sú takí ako ja. Ja, ktorá vypnem budík a znova zaspím, vstanem vo chvíli, keď by som už mala sedieť v kancelárii a tvrdo zarezávať, ja, ktorá schmatnem oblečenie z predošlého dňa na mieste, kde som ho pohodila pred spaním, alebo z hromady vedľa postele a rútim sa dolu schodmi, pričom si obliekam plášť a v duchu si sľubujem, že dnes večer pôjdem spať skôr.

Tento sľub, prirodzene, nedodržím, a to ma núti každé ráno čoraz namáhavejšie šprintovať posledných päťsto metrov, ktoré ma delia od budovy, kde pracujem. Ani dnešok nie je výnimkou, a tak zlomená v páse, lebo ma kole v boku, v tvári ako fuksia, džínsy ešte pokrčenejšie ako pred dvadsiatimi minútami, keď som si ich navliekala, dorazím pred hlavný vchod do radnice, kde už šesť mesiacov pracujem ako odborná teritoriálna referentka na SMEV, Sekcii medzinárodných a európskych vzťahov. Moja tajuplná funkcia by sa dala triviálne pomenovať ako „odborná referentka pre odpadový kôš SMEV“, teda tá, čo má na starosti odložené veci.

Nepochybne to vyznieva menej prestížne ako funkcia uvádzaná na mojej vizitke, ale jednoznačne to oveľa lepšie vystihuje, čo vlastne robím, odkedy pôsobím v tomto zamestnaní.

9 hodín 25 minút

Vo vchode hneď zbadám neznesiteľnú vedúcu Odboru medzinárodných vzťahov Clothildu Richardovú, čím sa rozplynie moja nádej,

že sa mi podarí nebadane prekľznuť. Clothide, známejšia pod prezývkou Intrigánka, ukrýva svoju nesmiernu ctižiadosť pod bojovú zástavu služby verejnosti a bez váhania pri každej príležitosti neochvejne opakuje, že jej funkcia je iba odrazovým mostíkom pre fantastickú diplomatickú kariéru, ktorá je jej strednodobým cieľom. Už osem rokov pripravuje s veľmi pochybným úspechom tento svoj odchod na lepšie miesto. Momentálne živo debatuje s Coralie, asistentkou riaditeľa SMEV, ktorá sa na ňu pozerá s blaženým výrazom sestričky spávajúcej s neurochirurgom. Práve keď sa chystám strčiť plášť do tašky a predstierať, že sa vraciam zo schôdze na inom poschodí, Coralie mi oznámi:

– Dala som ti na stôl tie dva posledné rozpočty. Máš tam aj lepku s príkazmi od Bossa... keďže o deviatej musel ísť schôdzu a ty si tu ešte vždy nebola... – oznamuje zdôrazňujúc obsah slov veľavravným pohľadom.

Ešte vždy!

Coralie „Priadka“ Montaigneová je známa ako čierna diera v mozgu a skutočná vrátnička úradu. Tri štvrtiny pracovného času trávi pripútaná ku kávovaru ako pacient so zlyhávajúcimi obličkami k dialýze, lebo kávovar sa nachádza oproti vchodovým dverám, takže má prehľad. Zvyšnú štvrtinu zase logicky prežije na toaletách, čo spôsobuje predchádzajúca činnosť.

Každý deň vstáva s jediným poslaním: posunúť hranice hlúposti. Toto poslanie plní s neuveriteľným a obdivuhodným talentom.

Priadke sa len tak niekto nevyrovná!

Okrem neveľmi bežnej schopnosti sústavne faxovať materiály z opačnej strany a kopírovať dokumenty aj s prilepeným odkazom „Skopírovať, naliehavé!“ nikdy neprepasie príležitosť udať Bossovi každého, kto príde neskoro. A v mojom prípade teda rozhodne má čo udávať!

9 hodín 36 minút

Vchádzam do kancelárie, o ktorú sa delím s Monique, jednou z referentiek Intrigánky. Kľúčom k úspechu v tomto úrade je vyvolávať dojem intenzívnej činnosti. Len čo vojdem, prevrátim tašku a svedomito porozkladám jej obsah po stole: francúzsky národný reformný program, veľký zborník o finančnom riadení miestnych samospráv, legislatívne uznesenia, USB kľúč, diár, zápisník a dva hrubé šanóny, ktorých obsah ani sama nepoznám. Čoskoro nezostane voľný ani jeden centimeter štvorcový. Som oficiálne pripravená predstierať, že pracujem.

Dlho som si namýšľala, že môj sklon k lenivosti je na ústupe. Potom som sa dostala do funkcie vo verejnej správe a uvedomila som si, že

v takomto priaznivom prostredí sa môže naplno rozvinúť, hoci v latentnom stave pretrvával aj počas dlhých rokov štúdia, keď som sa toho nenaučila veľa, ale jedno určite: prejsť pohovorom. Výber sa však zjavne riadi opakom toho, čo sa od šťastného absolventa požaduje, keď pristane v územnej samospráve. Úsilie vynaložené na doštudovanie je v obrátenom pomere k tomu, čo má – alebo nemá – dokázať, keď miesto dostane.

Ako Priadka sľúbila, na stole nájdem obrovský fascikel s nalepeným stručným odkazom: „Urobiť camemberty!“ Otvorím fascikel a vyberiem z neho dva súhrnné prehľady z predchádzajúcich rokov.

V priadkovčine „urobiť camemberty“ znamená predložiť zopár grafov v Exceli, v ktorých sa porovná vývoj rôznych rozpočtových položiek v sekcii za dva roky, čo by mi malo zabrať asi dvadsať minút a zaistiť večné uznanie veľmi uznanlivého riaditeľa SMEV Bertranda Dupuya-Cameta, neschopného nájsť na svojom počítači program, aby zrátal dva a dva.

Ak k tomu pridáme štyri parlamentné správy, ktorých súhrn mám vypracovať a dve porady, ktorých sa musím zúčastniť, odhadujem, že moja týždňová práca mi zaberie osem hodín.

A to má byť ešte nabitý pracovný týždeň, aspoň teda v tomto profesionálnom prostredí!

Prvý raz ma to tak zaskočilo, až som mala chuť smiať sa.

Prvých päť minút.

Kvôli tomuto toľko študovať?! Šialené!

Osem rokov, z toho dva otrocké roky v prípravke, dva vyhradené pre vedeckú špecializáciu a osemnásť mesiacov na ETA.

ETA v tomto prípade nie je baskická teroristická organizácia, ale skratka Ekonomicko-teritoriálnej akadémie, kde školia úradníkov pre všetky stupne verejnej správy vrátane územnej samosprávy.

Osem rokov kvôli tomuto!

V deň môjho príchodu mi Boss položil na stôl asi päťdesiatstranový dokument s rozpačitým výrazom:

– Mohli by ste mi vypracovať zhrnutie tohto dokumentu o využívaní európskych fondov? Máte na to týždeň, v poriadku? – opýtal sa s tvárou pokrivenou od strachu, že ho vyhlásia za otrokára.

– To je vtip? – opýtala som sa neveriacky.

– Viem, je to... ako by som to povedal...?

... ohromujúce myslieť si, že potrebujem päť dní na vypracovanie súhrnu, ktorý by som spravila za dve hodiny vrátane prestávky?

– ...veľa práce. Viete čo, ak to nestihnete, odovzdáte mi to v polovici budúceho týždňa. Žiaden problém, – doložil a opustil moju kanceláriu, kde ma zanechal, mierne povedané, zamyslenú.

O jeden a pol hodiny tlačiareň vyplula moju správu a ja som si v duchu úprimne položila otázku, kde som to pristála.

Teraz, keď sa pripájam k pracovnej sieti, viem presne, kde som pristála: v absurdnom svete, kde ľudia, ktorí robia čo najmenej, vyhlasujú, že sú zavalení prácou a nestíhajú, a kde sa tridsaťpäť hodín neodpracuje za týždeň, ale za mesiac.

Vyberiem čísla hlavných rozpočtových položiek, prekopírujem ich na novú stranu a začnem vyrábať požadované grafy.

Keď sú slávne camemberty hotové, prekopírujem ich do Wordu, pridám na stránku zopár názvov a komentárov vysvetľujúcich zmeny a spustím tlač. Práve tento okamih si zvolila Paloma, najnovšia posila najatá Intrigánkou na to, aby vrazila do mojej kancelárie.

– *Hola! Cómo estás?* – kričí na mňa.

Paloma k nám prišla rovno zo Španielska. Už tri mesiace, odkedy ju dosadili do našej sekcie, sa neraz pristihnem, ako prehodnocujem svoj postoj k Európskej únii: je voľný pohyb osôb naozaj dobrý nápad?

Palomu nám totiž ponúkla španielska administratíva pod falošnou zámienkou, že externý pohľad na naše postupy by bol prospešný tak pre Francúzsko, ako aj pre Španielsko.

Iba poriadny hlupák by zhltol podobný argument.

Zjavne sa však našiel aspoň jeden vedúci pracovník, ktorý ten nápad pokladal za „geniálny a inovatívny“.

Len nepremárniť príležitosť!

Intrigánka sa už videla, ako ju povyšujú na priekopníčku novej administratívy, otvorenej voči celému svetu, a preto efektívnej a stratila posledný zvyšok zdravého rozumu. V duchu už videla vo všetkých učebniciach dejpisu svoju fotografiu, ako sa drží za ruku so španielskym partnerom a tvoria čosi ako novú dvojicu Mitterand-Kohl v službách územnej samosprávy!

A povedala áno.

O tri dni k nám dorazila Paloma a Španieli otvárali šampanské. Konečne sa jej zbavili!

No pre nás sa začalo ohlušujúce peklo.

Paloma totiž nerozpráva. Paloma kotkodáka, gága, huláka a nie je schopná dokončiť ani jednu vetu bez toho, aby ju nezdôraznila výbuchom smiechu, ktorý vám prvé dve minúty spolunažívania môže pripadať osviežujúci, ale potom vo vás vzbudzuje vražedné chútky. A šesť mesiacov, to je veľa minút.

Priveľa.

Nadchýna ju doslova všetko. Všetko jej pripadá geniálne: hrudkovité pyré v jedálni, pracovná porada, nová úradná agenda. A bolestne pravdivo funguje rovnica, že spokojná Paloma rovná sa ešte hlučnejšia Paloma.

Paloma je bilingválna. Aspoň podľa toho, čo uvádza v životopise. Lebo v skutočnom živote to nie je až také jednoznačné. Moje základy španielčiny sa obmedzujú na prvé dve lekcie, viem si teda bez problémov objednať „*una tapa de tortilla, por favor*“, ale na komunikáciu so španielskou verziou Jeana-Clauda Van Damme to zjavne nepostačuje. Paloma si však zrejme neuvedomuje, že neviem po španielsky, a len čo ma stretne, tvrdohlavo na mňa spustí dlhé tirády v jazyku Cervantesa a Penelopy Cruzovej. A na oddelení s pätnástimi zamestnancami ma stretáva až zúfalo často.

– Monique tu nie je? – zahúka novú verziu prenikavého nadšenia detí z jasičiek a pohľadom dôkladne skenuje miestnosť s rozlohou desať metrov štvorcových.

– Ale áno, tamto v skrini.

– *Por qué?* Ona tam byť natlačená? – spýta sa ma Paloma, opätovne dokazujúc tragický nedostatok zmyslu pre humor.

Pozerá na mňa neveriacky a prisahala by som, že sa už-úž chystá otvoriť dvere, len aby si to overila. Radšej to objasním.

– Vzala si voľno.

Paloma sa zhlboka nadýchne, zvráští obočie, zahryzne si do spodnej pery, čelo pokrčí od nadľudského úsilia, až potom na mňa zúfalo pozrie a zopne ruky v bolestnej prosbe.

No tak, poďme hviezda, vyklop to, *vamos!*

Schúlená za počítačom čakám, čo zo seba vychrlí.

A dočkám sa.

– Ja nemôcť na porada, ale to *muy importante* pre ja, ty *hacer* poznámky.

Dočerta!

Porada!

Celkom som zabudla.

Porady patria medzi obľúbené aktivity úradníkov územnej samosprávy. Nachádzajú sa tesne pred chodením na pilotné výbory a pracovné skupiny s nejasným poslaním, ktorých užitočnosť nie je nikdy dostatočne preukázaná. Ak porada prebieha naozaj dobre, ak sa ju darí natiahnuť dostatočne dlho, vtedy si môžu účastníci dopriať to potešenie dohodnúť ďalšiu na druhý deň, aby „sfinalizovali“ to, čo mali rozhodnúť na prvej. S trochou šťastia sa vypracuje zápisnica, analýza príčin meškania na prvej porade sa potom dotiahne na tretej, na štvrtej, alebo, ak sa zájde naozaj do krajnosti, na piatej porade.

Porady nikdy k ničomu nevedú. Vzhľadom na to, že úradníci schôdzujú práve pre nesmierne potešenie byť spolu a že sa nikdy nedefinuje nijaký presný cieľ, ich poslaním ani nie je k niečomu viesť. Na

poradách sa hovorí. Veľa. A počúva. Málo. A najmä sa kričí, rozčuľuje, protestuje. Trvá to celé hodiny. Porady vyvolávajú dojem, že sa pracuje, a to je vo svete administratívy, založenom na ilúzii, úplne postačujúce.

Počas mojich prvých stáží v samosprávach som si naivne myslela, že na poradách sa robia rozhodnutia, hľadajú sa konkrétne riešenia problémov. Trvalo mi niekoľko mesiacov, kým som si uvedomila, že porady sú v očiach účastníkov zámienkou, aby si robili reklamu pred nadriadenými a jedinečnou príležitosťou, ako v danom čase nerobiť nič.

Pracovná porada dáva každý týždeň každému riaditeľovi a každému odbornému referentovi príležitosť pretekať sa pri rekapitulácii svojich úradných výkonov. Keby urobili štvrtinu z toho, čo hovoria, naše pracovisko by fungovalo fantasticky. No ani zďaleka to tak nie je.

11 hodín 12 minút

Keďže sa porada má začať presne o jedenástej, o jedenásť desať sa zamestnanci pomaly trúsia smerom k zasadačke.

Priadka sa ešte ponáhľa von zapáliť si poslednú cigaretu, aby „odventilovala napätie“, ako vysvetľuje.

Keďže všetci vedia, že dopoludnie strávila hliadkovaním medzi kávovarom, kopírkou a, logicky, záchodom, právom sa vynára otázka, aké napätie potrebuje ventilovať.

11 hodín 20 minút

Obidvaja šéfovia odborov a horda odborných referentov a sekretárka vchádza po jednom do zasadačky.

Napokon vojde aj sám Bertrand Dupuy-Camet. Náš Boss je priemerným Francúzom. Priemerná postava, priemerná inteligencia, nijaké zvláštne poznávacie znamienko, iba ak zbierka *gadgetov*, firemných elektronických kariet, ktorú si nahonobil, ako postupoval nahor v organizačnej štruktúre. Jeho BlackBerry, posledný model, je nepochybne jediným hmatateľným dôkazom funkcie generálneho riaditeľa. Len čo porady naberú odborný charakter, Boss nadobudne vyplašený výraz, ktorý prezrádza, že sám si kladie otázku, na ktorú ja hľadám odpoveď od svojho príchodu: ako sa mu podarilo dostať sa tak vysoko?

Na rozdiel od iných riaditeľov v samospráve je Boss neuveriteľne láskavý. To je obrovská výhoda, keď niekto túži byť lojálnym a ochotným priateľom pre svoje okolie, ale hotová katastrofa, keď riadi úrad,

v rámci ktorého pôsobí plno nenapraviteľných flákačov, ako aj bezohľadných ťžiadostivcov, ktorí snívajú o tom, že si svoj machiavelistický zadok posadia na jeho stoličku.

Napravo od Bossa, v dostatočnej blízkosti, aby mu dočiahla olizovať topánky, sedí Intrigánka, tvári sa roztomilo a elegantne šibrinkuje so starostlivo vymanikúrovanými rukami. Na druhej strane sa Priadka chystá ujať svojej úlohy zapisovateľky a tasí gulôčkové pero, pripravená zaznamenať všetky somariny, ktoré odznejú.

Hoci už desať dní nová stážistka blúdi po kanceláriách, Boss si zamienil, že prvých päť minút porady venuje tomu, aby nám ju oficiálne predstavil. Ujíma sa toho priam kráľovsky. Pustí sa do opisu funkcie každého zamestnanca: predstaví obidva odbory našej sekcie, ktorým šéfujú Pierre-Gilles Dugain a Clothilde Richardová, potom odborných referentov a ich asistentky (ktorá asistentka patrí na ktoré oddelenie je otázka, na ktorú už dlho márne hľadám odpoveď). Napokon Boss predstaví svoj osobný tím: sekretariát, pozostávajúci z Michelle a Priadky, ako aj svoju „transverzálnu“ (teda niečo ako multifunkčnú) odbornú referentku pre všetky odležané spráchnivené agendy, ktoré nikto nechce, teda mňa. Stážistka prikyvuje a horlivo si robí poznámky, do ktorých už nikdy nepozrie.

Po letmom pohľade do jej životopisu sa dozvedám, že má diplom z dejín umenia. Pravdepodobne je dcérou niektorého riaditeľa samosprávy. Nikto nezíska dlhodobú stáž na SMEV s diplomom, ktorý až do takej miery nemá nič spoločné s tým, čo sa tu má robiť.

Boss zavŕši svoj prejav spleťou barbarských pojmov ako „plán plnenia“, „krátkodobý cieľ“, „parametre“, „perspektíva“, „inputy“, „benchmarking“, „manažment“, „inžiniering“. Je to také vzdialené od skutočnosti, že v istej chvíli si v duchu kladiem otázku, či hovorí o našej sekcii.

Potom Boss logicky prejde na jedinú tému, ktorá zaujíma naozaj všetkých, a to vianočné dovolenky. Intrigánka sa tvári, že ju téma nezaujíma, ako vedúca odboru si totiž pridelí dovolenku kedy chce, ale medzi odbornými referentmi prepukne búrlivá diskusia, pokiaľ Pierre-Gilles nevezme situáciu do svojich rúk. Vytasí svoj Palm Pilot a začne rozdeľovať dovolenky a náhradné voľno na Odbore európskych záležitostí.

Jeho odborný referent Léon náhle preruší momentálnu činnosť – kreslenie koliesok do diára – a s námahou sa vzpriami. Očividne u neho neplatí zásada slušnosti z devätnásteho storočia, podľa ktorej sa zakazuje „ignorovať operadlo stoličky“. Léon na stoličke nesedí, ale sa rozvaľuje, podopierajúc si hlavu buclatou rukou. Zamrmle, že nie, on veru dvadsiateho štvrtého decembra nemôže byť v kancelárii.